

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Δικαστική και Επιχειρηματική Διερμηνεία:
Χαρακτηριστικά, Ομοιότητες και Διαφορές**

Ονομ/νυμο: Σταυρούλα Γιαβάσογλου

A.M.: ΞΔ2015095

Επιβλέποντες: Β. Μανουσάκης

Σ. Βλαχόπουλος

Κέρκυρα, Σεπτέμβριος 2021

**Δικαστική και Επιχειρηματική Διερμηνεία:
Χαρακτηριστικά, Ομοιότητες και Διαφορές**

Περιεχόμενα

Πρόλογος	5
1. Δικαστική Διερμηνεία.....	6
1.1 Εισαγωγή	6
1.2 Χαρακτηριστικά Δικαστικής Διερμηνείας.....	7
2. Επιχειρηματική Διερμηνεία	10
2.1 Εισαγωγή	10
2.2 Χαρακτηριστικά Επιχειρηματικής Διερμηνείας.....	12
3. Σύγκριση Δικαστικής και Επιχειρηματικής Διερμηνείας	16
3.1 Ομοιότητες.....	16
3.2 Διαφορές.....	18
Επίλογος	21
Βιβλιογραφικές Αναφορές	22
Ελληνικές	22
Ξενόγλωσσες	23

Πρόλογος

Η παρούσα πτυχιακή εργασία εκπονήθηκε στο πλαίσιο της διετούς φοίτησής μου στην κατεύθυνση Διερμηνείας του τμήματος Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου. Το θέμα της είναι η Δικαστική και Επιχειρηματική Διερμηνεία. Πιο συγκεκριμένα, η εργασία αποτελείται από τρία βασικά μέρη κι έπειτα από τον επίλογο και τις βιβλιογραφικές αναφορές. Αρχικά, γίνεται μια εισαγωγή με γενικότερα στοιχεία για την δικαστική διερμηνεία και αναφέρονται τα χαρακτηριστικά της και κάποιες προκλήσεις που μπορεί να έρθουν αντιμέτωποι οι διερμηνείς. Στο δεύτερο μέρος, αναλύεται η επιχειρηματική διερμηνεία. Παρατίθενται πάλι γενικότερα στοιχεία και έπειτα τα χαρακτηριστικά της. Στο τρίτο μέρος, γίνεται μια σύγκριση μεταξύ της δικαστικής και επιχειρηματικής διερμηνείας, αναλύοντας πρώτα τις ομοιότητες κι έπειτα τις διαφορές. Τέλος, παρατίθεται ο επίλογος και οι βιβλιογραφικές αναφορές.

1. Δικαστική Διερμηνεία

1.1 Εισαγωγή

Η δικαστική ή δικαστηριακή διερμηνεία ανήκει στην κατηγορία της «κοινοτικής διερμηνείας». Ωστόσο, υπάρχει διάσταση απόψεων μεταξύ των ειδικών, διότι κάποιοι διακρίνουν την κοινοτική από τη δικαστική διερμηνεία, παρόλο που προσφέρει δημόσιο έργο όπως κι οι υπόλοιπες κατηγορίες της κοινοτικής διερμηνείας.

Πιο συγκεκριμένα, αναφέρεται σε υπηρεσίες διερμηνείας που παρέχονται σε δικαστήρια, όπως π.χ. καταθέσεις αλλοδαπών μαρτύρων, αλλά και όπου συμβαίνει μια νομική διαδικασία, όπως είναι ανακρίσεις σε αστυνομικό τμήμα, μια αίθουσα συνεδριάσεων για κατάθεση ή ένας χώρος για την πραγματοποίηση ένορκης δήλωσης. Το δικαίωμα στη διερμηνεία στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών κατοχυρώνεται από την οδηγία 2010/64/ΕΕ σχετικά με το δικαίωμα για μετάφραση και διερμηνεία στις ποινικές υποθέσεις.

Οι υπηρεσίες των δικαστικών διερμηνέων απευθύνονται κυρίως σε μετανάστες, πρόσφυγες και παλιννοστούντες, δηλαδή σε ομάδες ανθρώπων που δεν γνωρίζουν ή γνωρίζουν ελλιπώς τη γλώσσα της χώρας στην οποία βρίσκονται και έχουν επίσης διαφορετικές πολιτισμικές προσλαμβάνουσες. Πολλές φορές, η δικαστική διερμηνεία αφορά και τουρίστες που δέχεται η χώρα και μπορεί να χρειαστούν διερμηνεία σε περίπτωση νομικών υποθέσεων (Βλαχόπουλος Σ., 2014).

Στην δικαστική διερμηνεία μπορεί να χρησιμοποιηθεί ψιθυριστή, διαδοχική ή και ταυτόχρονη διερμηνεία. Η πιο συνηθισμένη μορφή είναι η διαδοχική. Στα δικαστήρια η διερμηνεία διεξάγεται μεταξύ της Έδρας και του αλλοδαπού, όπου ο διερμηνέας στέκεται όρθιος ανάμεσά τους, ενώ σε περιπτώσεις καταθέσεων μεταξύ κάποιου οργάνου της τάξης ή δικαστή και του αλλοδαπού.

1.2 Χαρακτηριστικά Δικαστικής Διερμηνείας

Κάποια χαρακτηριστικά και προκλήσεις είναι κοινά σε όλα τα είδη διερμηνείας, όπως η διαχείριση προβλημάτων τη στιγμή της διαδικασίας, η κόπωση, το άγχος, οι δυσκολίες στη συνεννόηση κλπ., αλλά υπάρχουν και κάποια που αφορούν ειδικότερα την δικαστική διερμηνεία ή γενικότερα τους κοινοτικούς διερμηνείς, όπως η γνώση του δικαίου, η έλλειψη εμπιστοσύνης, το μέγεθος της ευθύνης, η αμοιβή κλπ.

Ένα βασικό χαρακτηριστικό, λοιπόν, αυτού του είδους διερμηνείας είναι ότι, εκτός από την πρακτική γνώση της γλώσσας-πηγής και της γλώσσας-στόχου, απαιτείται από τους δικαστικούς διερμηνείς και άριστη γνώση του δικαίου και των νομικών και δικαστικών διαδικασιών και στις δύο γλώσσες που διεξάγεται η διερμηνεία (Chroma M., 2008). Χωρίς αυτές τις γνώσεις, η διερμηνεία καθίσταται αδύνατη. Σε αυτό το σημείο, έγκειται και η δυσκολία της ειδικής νομικής ορολογίας αλλά και της γλώσσας γενικότερα και του υψηλού ύφους που χρησιμοποιείται από την πλευρά της Έδρας. Επίσης, στην περίπτωση που ο διερμηνέας δεν ξέρει ή δεν θυμάται κάποιον όρο, είναι δύσκολο να συμβουλευτεί κάποιο λεξικό όσο τρέχει η διαδικασία, γιατί μπορεί να επιδείξει κακή εικόνα, δηλαδή ότι δεν είναι επαγγελματίας, και, επίσης, είναι δύσκολο να διακόψει μια δίκη για να ψάξει κάποια λέξη. Βέβαια, αν είναι κάποιος βασικός όρος, είναι χρέος του διερμηνέα να τον ψάξει, ώστε να μην υπάρξουν παρερμηνείες.

Πέρα από αυτές τις γνώσεις, ο διερμηνέας οφείλει να διαθέτει και τις πολιτισμικές γνώσεις που απαιτούνται για την εκάστοτε υπόθεση και χώρα προέλευσης του αλλοδαπού, για να αποφευχθούν παρεξηγήσεις. Επίσης, θα πρέπει να συμβουλευεί τις αρχές και τα μέλη του δικαστηρίου σχετικά με τους αλλοδαπούς θεσμούς, αν αυτό κριθεί απαραίτητο. Οφείλει, λοιπόν, να είναι εξοικειωμένος με το γενικό κοινωνικο-πολιτισμικό, πολιτικό και θρησκευτικό πλαίσιο των γλωσσών εργασίας του (Βλαχόπουλος Σ., 2014).

Επίσης, το μεγαλύτερο ποσοστό των διερμηνέων δεν ενημερώνεται εκ των προτέρων πάνω στο φάκελο της δικογραφίας, για να γνωρίζει την υπόθεση. Λαμβάνει μια μικρή ενημέρωση λίγο πριν ξεκινήσει η διαδικασία ή όταν καλούν τον διερμηνέα, αλλά μόνο για το είδος της υπόθεσης και τις γλώσσες του αλλοδαπού. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό ο διερμηνέας να έχει εκ των προτέρων ενημέρωση, αφενός για να μπορέσει

ο ίδιος να προετοιμαστεί για τη διαδικασία (Βλαχόπουλος Σ., 2014) και αφετέρου για να είναι σε θέση να φέρει επιτυχώς εις πέρας την διερμηνεία.

Ακόμα, αν ο διερμηνέας αφιερώσει περισσότερη προσπάθεια στην παραγωγή λόγου και λιγότερο στην ακρόαση, κινδυνεύει να μην ακούσει ένα μεταγενέστερο τμήμα λόγου και έτσι να χάσει πληροφορίες που μπορεί να είναι σημαντικές. Γι' αυτό το λόγο, ο διερμηνέας πρέπει να καταβάλει ισομερή προσπάθεια τόσο στην ακρόαση, μνήμη αλλά και παραγωγή του λόγου. Παρατηρείται γενικά ότι η ταυτόχρονη διερμηνεία απαιτεί περισσότερη προσπάθεια από την διαδοχική, κι αυτό εξαιτίας της αλληλοεπικάλυψης των ενεργειών και του συντονισμού που απαιτείται από τον διερμηνέα (Βλαχόπουλος Σ., 2014).

Κατά την διαδοχική κυρίως διερμηνεία, ο διερμηνέας πρέπει να καταφεύγει στη λήψη σημειώσεων, ώστε να εξασφαλίζεται η ακρίβεια και η πληρότητα, όταν η μνήμη αδυνατεί να συγκρατήσει την ποσότητα της πληροφορίας (Βλαχόπουλος Σ., 2014). Ωστόσο, το μεγαλύτερο ποσοστό των δικαστικών διερμηνέων δεν κρατάει σημειώσεις κυρίως λόγω έλλειψης χρόνου αλλά και επειδή στέκεται όρθιος ανάμεσα στην Έδρα και τον/τους κατηγορούμενους, οπότε δεν είναι εύκολο.

Επιπρόσθετα, πολλές φορές υπάρχουν προβλήματα συνεννόησης με τον αλλοδαπό. Ο αλλοδαπός μπορεί είτε να έχει περίεργη προφορά κι έτσι να υπάρχουν προβλήματα κατανόησης (Lin, Chang, & Kuo, 2013 σε Murtiningsih S. R. & Ardlillah Q. F., 2021), είτε η διερμηνεία να μην γίνεται στη μητρική του αλλά σε μια τρίτη γλώσσα, την οποία μπορεί να έχει δηλώσει ότι την ξέρει καλά, αλλά εν τέλει να μην συμβαίνει αυτό, κι έτσι να μην μπορεί να διεξαχθεί η διερμηνεία. Ακόμη, έχει παρατηρηθεί, σπανίως βέβαια, ότι ο αλλοδαπός μπορεί να μην εμπιστεύεται τον διερμηνέα, οπότε να αποκρύπτει πληροφορίες ή να θεωρεί ότι δεν διερμηνεύει με ακριβή τρόπο τα λόγια του και να γίνεται καχύποπτος.

Άλλη μία πρόκληση που καλείται πολλές φορές να αντιμετωπίσει ο διερμηνέας είναι η οχλαγωγία στην αίθουσα του δικαστηρίου (Αμπντέλ-Νουρ Α., 2017). Αν ο διερμηνέας δεν ακούει καλά λόγω θορύβου, μπορεί να χάσει μέρη της ομιλίας και να προκύψουν παρερμηνείες. Τέτοιου είδους καταστάσεις προσθέτουν επιπλέον άγχος στον διερμηνέα.

Επιπλέον, πολλές φορές ο διερμηνέας πρέπει να λύσει προβλήματα ή να διορθώσει λάθη (πχ. ορολογία, συντακτικά, γραμματικά, ύφους) που μπορεί να

κάνουν οι ομιλητές, την ίδια στιγμή που η διαδικασία συνεχίζεται, και, στη χειρότερη περίπτωση, να βρίσκει μια μέτρια λύση ή καμία απολύτως.

Διερμηνεύοντας σε πρώτο πρόσωπο, ο διερμηνέας διατρέχει τον κίνδυνο να «ταυτιστεί» με τον κατηγορούμενο, παρ' όλο που η δεοντολογία δεν του επιτρέπει να κάνει τίποτε περισσότερο από το να αποδίδει τα λεγόμενά του (Moeketsi & Wallmach, 2005 όπως παρατίθεται σε Βλαχόπουλος Σ., 2014). Σε ευαίσθητες υποθέσεις μπορεί ο διερμηνέας να μην μπορέσει να διαχειριστεί την κατάσταση, αν για παράδειγμα ο αλλοδαπός αρχίσει να κλαίει ή να κάνει σκηνή μπροστά στα μέλη του δικαστηρίου ή αν τα λόγια του είναι βαριά φορτισμένα. Φυσικά, ο διερμηνέας πρέπει να παραμένει πάντα ουδέτερος, να μην μεροληπτεί και να μην παίρνει θέση, όσο δύσκολο κι αν είναι.

Επίσης, ένα ακόμα χρέος του δικαστικού διερμηνέα είναι και η τήρηση του απορρήτου (Δογορίτη Ε. & Βυζάς Θ., 2014). Δεδομένου ότι εμπλέκεται ο νόμος και ευαίσθητες πληροφορίες, ο διερμηνέας πρέπει να κρατάει όλες τις πληροφορίες και γενικότερα όλη την υπόθεση απόρρητη.

Το άγχος είναι ακόμα ένας παράγοντας που μπορεί να δυσκολέψει την διαδικασία. Βέβαια το άγχος είναι κοινός παράγοντας σε όλα τα είδη διερμηνείας, ωστόσο, στην περίπτωση της δικαστικής διερμηνείας, μπορεί να αυξηθεί λόγω του ότι υπάρχει μεγαλύτερη ευθύνη (Korpal P., 2021), αφού εμπλέκεται ο νόμος και οι ποινές για τον κατηγορούμενο.

Τέλος, η κόπωση του διερμηνέα αποτελεί ένα ακόμα στοιχείο αυτού του είδους διερμηνείας, ιδιαίτερα σε πολύωρες και μακροχρόνιες δίκες. Στις περιπτώσεις αυτές καθώς και σε ευαίσθητες δίκες, για παράδειγμα σε περιπτώσεις τρομοκρατίας ή ενδοοικογενειακής βίας, θα πρέπει οπωσδήποτε να προβλέπεται και δεύτερος διερμηνέας, κάτι που ωστόσο δε συμβαίνει πάντα. Είναι δεδομένο ότι από κάποιο σημείο και μετά, η κόπωση θα αποβεί εις βάρος της ποιότητας της διερμηνείας (Βλαχόπουλος Σ., 2014). Επιπλέον, στην περίπτωση που υπάρχουν παραπάνω αλλοδαποί σε μια υπόθεση (πχ. κατηγορούμενος και μάρτυρες) θα έπρεπε να υπάρχουν και διαφορετικοί διερμηνείς για να μην υπάρξει σύγχυση. Ωστόσο, τις περισσότερες φορές αυτό δεν προβλέπεται και ο διερμηνέας αναλαμβάνει όλους τους αλλοδαπούς.

2. Επιχειρηματική Διερμηνεία

2.1 Εισαγωγή

Η επιχειρηματική διερμηνεία είναι ένας είδος διαγλωσσικής και διαπολιτισμικής διαμεσολάβησης που επιτρέπει την πραγματοποίηση μιας επιχειρηματικής δραστηριότητας μεταξύ δύο ή περισσότερων ατόμων που μιλούν διαφορετικές γλώσσες αλλά έχουν κοινό υπόβαθρο όσον αφορά τα εμπορικά τους συμφέροντα και στόχους (Vigier-Moreno F., 2020). Η επιχειρηματική διερμηνεία θεωρείται απαραίτητη στις μέρες μας καθώς όλο και περισσότερες επιχειρήσεις επεκτείνουν διεθνώς τις δραστηριότητές τους, είτε με συνεργασίες, είτε με επενδύσεις, είτε ανοίγοντας θυγατρικές σε διάφορες χώρες, με σκοπό πάντοτε το κέρδος. Παραδείγματα τέτοιων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων αποτελούν οι διαπραγματεύσεις εξωτερικού εμπορίου, τα διεθνή επιχειρηματικά συνέδρια, οι εμπορικές εκθέσεις που παρουσιάζουν προϊόντα από κατασκευαστές απ' όλον τον κόσμο, οι συναντήσεις μεταξύ διεθνών εταίρων, η συζήτηση μεταξύ του επικεφαλής της θυγατρικής εταιρείας και του επικεφαλής της μητρικής εταιρείας, οι συναντήσεις μετόχων, οι επισκέψεις μελέτης από βασικό προσωπικό στη χώρα παρασκευής των προϊόντων κλπ. Αυτές οι διάφορες επιχειρηματικές δραστηριότητες δεν εκτελούνται μόνο γύρω από ένα τραπέζι συσκέψεων σε μια αίθουσα συσκέψεων, αλλά και σε άλλα μέρη, όπως για παράδειγμα, σε εμπορικές εκθέσεις (Trovato, 2013), ξεναγήσεις (Wiśniowska, 2010), επισκέψεις σε εργοστάσια ή τοποθεσίες, αίθουσες συνεδρίων, ακόμη και επίσημα συμπόσια (Κο, 1996, όπως παρατίθεται σε Vigier-Moreno F., 2020).

Το είδος διερμηνείας μπορεί να είναι διαδοχική, ταυτόχρονη ή ψιθυριστή και κάποιες φορές από κειμένου. Η ταυτόχρονη διερμηνεία είναι η μέθοδος που χρησιμοποιείται πιο συχνά σε μεγάλα διεθνή συνέδρια, εμπορικές εκθέσεις και επιχειρηματικές συναντήσεις όπου συναντώνται πολλά άτομα διαφορετικών εθνοτήτων, επομένως και πολλές γλώσσες. Η διαδοχική διερμηνεία, με ή χωρίς λήψη σημειώσεων, προτιμάται σε μικρότερες επιχειρηματικές συναντήσεις και είναι αυτή που απαντάται περισσότερο στην αγορά. Η ψιθυριστή διερμηνεία, από την άλλη, είναι ένα είδος διερμηνείας που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για οικείες επαγγελματικές συναντήσεις όπου παρευρίσκονται μόνο λίγοι άνθρωποι. Επιπρόσθετα, η από κειμένου διερμηνεία χρησιμοποιείται στις περιπτώσεις που κατά τις συζητήσεις γίνεται αναφορά

σε έγγραφα που δεν είναι πάντοτε μεταφρασμένα στην άλλη γλώσσα, οπότε καλείται ο διερμηνέας να μεταφέρει το περιεχόμενο επί τόπου ή να κάνει μια περίληψη (Vigier-Moreno F., 2020).

Τέλος, τα τελευταία χρόνια, η χρήση της διερμηνείας εξ αποστάσεως, είτε μέσω τηλεφώνου, είτε μέσω τηλεδιάσκεψης γίνεται όλο και συχνότερη, προκειμένου να ξεπεραστούν τα γλωσσικά εμπόδια στις διαγλωσσικές επιχειρηματικές δραστηριότητες (Russo, 2018, όπως παρατίθεται σε Vigier-Moreno F., 2020), χωρίς να χρειάζεται η μεταφορά του ενός μέρους στην χώρα και επιχείρηση του άλλου μέρους, όπως, επίσης, και του διερμηνέα που θα αναλάβει την διερμηνεία της εκάστοτε επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Ο διερμηνέας κατά βάση εργάζεται από και προς τις γλώσσες που μιλούν τα μέλη της επιχειρηματικής δραστηριότητας που θα λάβει χώρα. Συνήθως μία από τις δύο γλώσσες είναι η μητρική του. Επιπλέον, εκτός από τις περιπτώσεις επιχειρηματικών συνεδρίων που ο διερμηνέας βρίσκεται μέσα σε ηχομονωμένη καμπίνα (booth) που διαθέτει και τον κατάλληλο εξοπλισμό (κονσόλα ήχου, ακουστικά, μικρόφωνο), σε όλες τις υπόλοιπες περιπτώσεις στέκεται ανάμεσα στα μέλη της επιχειρηματικής δραστηριότητας που λαμβάνει χώρα.

2.2 Χαρακτηριστικά Επιχειρηματικής Διερμηνείας

Η επιχειρηματική διερμηνεία έχει κάποια κοινά χαρακτηριστικά με τα υπόλοιπα είδη διερμηνείας, όπως για παράδειγμα ο σκοπός που είναι η επίτευξη επικοινωνίας μεταξύ ατόμων διαφορετικών εθνοτήτων που μιλούν διαφορετικές γλώσσες, η άμεση μεταφορά ενός λόγου σε μια άλλη γλώσσα, η εργασία υπό αγχωτικές συνθήκες κλπ. Ωστόσο, έχει και κάποια χαρακτηριστικά που αφορούν μόνο την ίδια.

Σύμφωνα με τους You και Wang (2017) βασικά στοιχεία της επιχειρηματικής διερμηνείας είναι η πιστότητα κι η αποτελεσματικότητα. Όμως, η επιχειρηματική διερμηνεία χαρακτηρίζεται, επίσης, και από σκοπιμότητα, αυθορμητισμό, χρονικό περιορισμό και περιεκτικότητα. Σκοπός της είναι κατά βάση η επίτευξη μέγιστου κέρδους για την επιχείρηση. Ο διερμηνέας πρέπει να μείνει πιστός στον σκοπό, όπως, επίσης, και στο νόημα του περιεχομένου της συζήτησης, σε νούμερα και άλλα στοιχεία που είναι πολύ σημαντικά γι' αυτό το είδος διερμηνείας. Οι λέξεις και φράσεις που χρησιμοποιούνται στην κάθε διερμηνεία πρέπει να είναι ακριβείς, η σύνταξη πρέπει να είναι αυστηρή και να υπόκειται στους γραμματικούς κανόνες. Σε όλες σχεδόν τις γλώσσες υπάρχουν διφορούμενες λέξεις, οπότε είναι απαραίτητο να προσδιοριστεί η έννοια του λεξιλογίου ανάλογα με το πλαίσιο. Επίσης, και για τις δύο πλευρές των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, ο χρόνος είναι χρήμα και η αποτελεσματικότητα είναι υψίστης σημασίας, οπότε οι διερμηνείς πρέπει να ακούσουν και να κατανοήσουν το περιεχόμενο της ομιλίας και στη συνέχεια να το αποδώσουν γρήγορα αλλά και εύστοχα, όλα σε σύντομο χρονικό διάστημα. Όσον αφορά την αποτελεσματικότητα, αυτή περιλαμβάνει τρεις πτυχές: την ευφράδεια, τον ρυθμό ομιλίας και τη λήψη σημειώσεων. Η ευφράδεια σημαίνει ότι ο διερμηνέας πρέπει να έχει καλή άρθρωση, να μιλάει με ευχέρεια και ομαλά. Ο ρυθμός του λόγου σημαίνει ότι κατά τη διάρκεια της διερμηνείας, η φωνή του διερμηνέα πρέπει να ρυθμιστεί στην κατάλληλη ταχύτητα. Εάν ο ρυθμός ομιλίας είναι πολύ γρήγορος, υπάρχουν δύο περιπτώσεις. Πρώτον, ο πελάτης δεν θα μπορεί να κατανοήσει το περιεχόμενο του λόγου του διερμηνέα ή ίσως και να μην μπορεί να ακούσει με σαφήνεια τα λόγια του. Δεύτερον, μπορεί να παραλειφθούν πληροφορίες είτε γιατί ο διερμηνέας μπορεί να ξεχάσει να διερμηνεύσει κάποιο σημαντικό κομμάτι είτε γιατί δεν το άκουσε καλά είτε γιατί δεν γνωρίζει πώς να το αποδώσει. Στην επιχειρηματική διερμηνεία, η παράλειψη μπορεί εύκολα να οδηγήσει σε παρανοήσεις και σε διαφωνία. Μια διαφωνία μπορεί να οδηγήσει σε

σοβαρή απώλεια κερδών για την επιχείρηση ή ακόμα και σε νομικές διαδικασίες (Yunyan Z. & Shan G., 2020).

Μερικά ακόμη βασικά χαρακτηριστικά της επιχειρηματικής διερμηνείας είναι ότι απαιτεί ευχέρεια όχι μόνο στις γλώσσες εργασίας του διερμηνέα αλλά και στην επιχειρηματική γλώσσα, την ορολογία και φρασεολογία. Οι διερμηνείς επιχειρήσεων, λοιπόν, πρέπει να είναι ικανοί –ή τουλάχιστον εξοικειωμένοι– στην εξειδικευμένη ορολογία σε πολλούς διαφορετικούς τομείς, όπως για παράδειγμα, σε συμβουλευτικές υπηρεσίες, εμπόριο, τραπεζικές, χρηματοοικονομικές, οικονομικές, νομικές υπηρεσίες και στο μάρκετινγκ. Επίσης, πρέπει να γνωρίζουν εξειδικευμένη ορολογία που σχετίζεται με τη συγκεκριμένη επιχειρηματική δραστηριότητα που θα λάβει χώρα, η οποία μπορεί να περιλαμβάνει θεματικές γνώσεις σχετικά με τη διαχείριση, την παραγωγή, τις εργασιακές σχέσεις, το μάρκετινγκ, τη λογιστική, την τραπεζική, το διεθνές εμπόριο, την οικονομία, το χρηματιστήριο κ.λπ. Υπάρχει επίσης, η θεματική γνώση που αφορά συγκεκριμένα τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που εμπλέκονται στη συγκεκριμένη επιχειρηματική δραστηριότητα, η οποία μπορεί να κυμαίνεται από νανοτεχνολογία και αεροδιαστημική μηχανική έως βιολογικά προϊόντα κρέατος και γεωργικά λιπάσματα. Κατά συνέπεια, οι διερμηνείς που ασχολούνται με τη διερμηνεία των επιχειρήσεων αναμένεται να έχουν γνώση σχετικά με τους υποτομείς που σχετίζονται με την επιχείρηση και την ορολογία τους, αλλά δεν μπορεί να θεωρηθεί δεδομένο ότι έχουν πλήρη γνώση για όλα τα συγκεκριμένα προϊόντα ή υπηρεσίες. Αυτό, με τη σειρά του, τονίζει τη σημασία της σωστής ενημέρωσης του διερμηνέα, προετοιμάζοντας τον κατάλληλα για την επιχειρηματική δραστηριότητα που θα λάβει χώρα. (Sandrelli, 2005, όπως παρατίθεται σε Vigier-Moreno F., 2020). Πολλές επιχειρήσεις, μάλιστα, υιοθετούν συχνά λεξιλόγιο που είναι μοναδικό για αυτούς, επομένως, ο διερμηνέας πρέπει να είναι εκ των προτέρων ενημερωμένος και για τέτοιου είδους ιδιαιτερότητες.

Επιπλέον, ένα ακόμα βασικό χαρακτηριστικό που πρέπει να έχει ο διερμηνέας είναι η επίγνωση των πολιτισμικών διαφορών. Είναι σημαντικό να κατανοεί τον τρόπο σκέψης και επικοινωνίας κάθε ομιλητή και να γνωρίζει τη κουλτούρα όλων των μελών κάθε επιχειρηματικής δραστηριότητας, τηρώντας πάντα τους κοινωνικούς κανόνες (Yunyan Z. & Shan G., 2020). Θα πρέπει, λοιπόν, να έχει γνώση και όλων των εξωγλωσσικών στοιχείων, όπως, της γλώσσας του σώματος, των χειρονομιών, μορφασμών και ούτω καθεξής. Ακόμα, για να επιτευχθεί μια ακριβής διερμηνεία,

χρειάζεται ο διερμηνέας να είναι σε θέση να ερμηνεύσει και τα συναισθήματα και το πάθος του κάθε ομιλητή.

Επίσης, ο διερμηνέας σε αυτόν τον κλάδο χρειάζεται πολλές φορές να δρα και ως μεσολαβητής και ρυθμιστής κι όχι απλά να κάνει διερμηνεία. Όταν, δηλαδή, η διερμηνεία εκτελείται υπό τεταμένη ατμόσφαιρα, ο διερμηνέας ως συντονιστής της διαπολιτισμικής επικοινωνίας, πρέπει να προσαρμόσει σωστά τον τόνο του, να χαλαρώσει την ένταση των διαπραγματεύσεων και να υιοθετήσει διαφορετικές στρατηγικές αντιμετώπισης, έτσι ώστε να αποφύγει με ευελιξία συγκρούσεις και παρεξηγήσεις που μπορεί να προκύψουν μεταξύ των δύο πλευρών και να διευκολύνει γενικότερα τη συνεργασία μεταξύ τους, με στόχο την επίτευξη του αναμενόμενου αποτελέσματος της διαπραγμάτευσης και το κλείσιμο της συμφωνίας. Η επιχειρηματική διερμηνεία, άλλωστε, στοχεύει στην προώθηση της συνεργασίας μεταξύ δύο μερών κι όχι σε παρεξηγήσεις (Yunyan Z. & Shan G., 2020).

Η διαπολιτισμική ευαισθητοποίηση παίζει βασικό ρόλο στην επιτυχία των επιχειρήσεων που στοχεύουν να γίνουν διεθνείς ή που λειτουργούν ήδη σε διεθνές επίπεδο. Έχει επισημανθεί επανειλημμένα ότι η έλλειψη γλωσσικών δεξιοτήτων και διαπολιτισμικής ικανότητας έχει ως αποτέλεσμα την απώλεια επιχειρηματικών ευκαιριών για εταιρείες και ότι η πρόσληψη μεταφραστών και διερμηνέων μπορεί σαφώς να αντιστρέψει αυτήν την απώλεια (Elan, 2006 & Pimlico, 2011, όπως παρατίθεται σε Vigier-Moreno F., 2020).

Παράλληλα, σημαντικές θεωρούνται και οι γενικότερες γνώσεις που κάποιος έχει, η συνεχή ενημέρωση, οι δεξιότητες (π.χ. ενεργή ακρόαση, κατανόηση, παρατηρητικότητα κλπ.), η εμπειρία, η εμπειρογνωμοσύνη και ο επαγγελματισμός. Οι διερμηνείς, ακόμα, πρέπει να έχουν εξαιρετική ανθεκτικότητα και ισχυρή αντιαγχωτική ικανότητα για να αντιμετωπίζουν διάφορες καταστάσεις.

Επιπρόσθετα, η ακρίβεια και η αμεροληψία είναι πολύ σημαντικά χαρακτηριστικά. Μία από τις κύριες προκλήσεις για τους επαγγελματίες αυτού του κλάδου είναι να πείσουν όλους τους συμμετέχοντες ότι αυτό που λένε είναι η αλήθεια και δεν μεροληπτούν. Σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, οι διαπραγματεύσεις ενδέχεται να μην ολοκληρωθούν λόγω σύγκρουσης συμφερόντων. Αυτό συμβαίνει συχνότερα εάν ο διερμηνέας δεν είναι εξωτερικός συνεργάτης αλλά υπάλληλος της επιχείρησης. Ως εκ τούτου, μπορεί να υπάρχουν ανησυχίες ότι μεροληπτεί υπέρ της επιχείρησης. Σε

τέτοιες περιπτώσεις είναι εξαιρετικά δύσκολο για τους διερμηνείς να κάνουν τη δουλειά τους και αυτή είναι μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν.

Σε αντίθεση με τα διπλωματικά περιβάλλοντα, όπου κάθε εκπρόσωπος συνοδεύεται συνήθως από τον δικό του διερμηνέα, στις περισσότερες περιπτώσεις επιχειρηματικής διερμηνείας υπάρχει μόνο ένας διερμηνέας για τη διευκόλυνση της επικοινωνίας μεταξύ των ομιλητών. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα ο διερμηνέας να διερμηνεύει συνεχώς από και προς τις δύο εμπλεκόμενες γλώσσες εργασίας του, κάτι που αποτελεί προφανή πρόκληση (Sandrelli, 2005, όπως παρατίθεται σε Vigier-Moreno F., 2020). Μερικές φορές, η συνάντηση δεν αποτελείται από δύο άτομα, αλλά από πολλά (π.χ. όταν υπάρχουν δύο εκπρόσωποι από κάθε πλευρά, επομένως τέσσερα άτομα να αλληλεπιδράσουν, το οποίο επηρεάζει τη διερμηνεία, για παράδειγμα ως προς το πρόσωπο θα είναι καλύτερο χρησιμοποιεί ο διερμηνέας, το πρώτο ή το τρίτο (Takimoto, 2009, όπως παρατίθεται σε Vigier-Moreno F., 2020). Επομένως, λόγω της έλλειψης συνεργάτη, οι περισσότεροι διερμηνείς πρέπει να είναι ικανοί να χειρίζονται ανεξάρτητα όλες τις καταστάσεις και να επιλύουν μόνοι τους τα προβλήματα που ενδέχεται να προκύψουν.

Τέλος, πολλές φορές το επάγγελμα του διερμηνέα επιχειρήσεων απαιτεί να ταξιδέψει σε διάφορα μέρη του κόσμου, προκειμένου να ενισχύσει τις επιχειρηματικές διαπραγματεύσεις για την επιχείρηση που εργάζεται ή για τους πελάτες του. Χρειάζεται, λοιπόν, να είναι ευέλικτος και ανοιχτός σε ταξίδια για, κάποιες φορές, μεγάλα χρονικά διαστήματα (Vigier-Moreno F., 2020).

3. Σύγκριση Δικαστικής και Επιχειρηματικής Διερμηνείας

3.1 Ομοιότητες

Η βασικότερη ομοιότητα έγκειται στο γεγονός ότι και στην δικαστική, αλλά και στην επιχειρηματική διερμηνεία, ο διερμηνέας στέκεται ανάμεσα στα μέλη της δραστηριότητας. Στην περίπτωση της δικαστικής, λοιπόν, στέκεται ανάμεσα στην Έδρα και τον κατηγορούμενο ή μάρτυρα, και στην περίπτωση της επιχειρηματικής διερμηνείας στέκεται ανάμεσα στα μέλη της εκάστοτε επιχειρηματικής δραστηριότητας. Υπάρχει, δηλαδή, το στοιχείο της φυσικής παρουσίας.

Επίσης, και στις δύο περιπτώσεις διερμηνείας υπάρχει ένας διερμηνέας – εκτός βέβαια από την περίπτωση της συνεδριακής επιχειρηματικής διερμηνείας – οπότε δεν υπάρχει η δυνατότητα βοήθειας από κάποιον συνάδελφο ή εναλλαγή αν κουραστεί ή συμβεί κάτι. Ο διερμηνέας πρέπει να είναι σε θέση να διαχειριστεί κάθε δύσκολη κατάσταση που μπορεί να προκύψει.

Ένα ακόμη κοινό στοιχείο είναι ότι δεν χρησιμοποιείται κάποιος εξοπλισμός, εφόσον και στα δύο είδη ο διερμηνέας στέκεται, κατά βάση, όρθιος ανάμεσα στα μέλη της κάθε δραστηριότητας. Στην περίπτωση της δικαστικής, όλοι έχουν υποχρέωση να μιλάνε δυνατά ώστε να ακούγονται και στους υπόλοιπους ακροατές του δικαστηρίου διότι υπάρχει πάντα μια απόσταση από την Έδρα και τον κατηγορούμενο ή μάρτυρα. Κατά την επιχειρηματική, στην περίπτωση συζητήσεων, συσκέψεων, συνεδριάσεων κλπ. ο διερμηνέας, επίσης, δεν χρησιμοποιεί κάποιον εξοπλισμό. Ωστόσο, στην περίπτωση και μόνο των συνεδρίων που βρίσκεται μέσα στην καμπίνα, τότε διαθέτει όλον τον απαραίτητο εξοπλισμό. Οπότε, σε αυτόν τον τομέα, υπάρχουν ομοιότητες και διαφορές ανάλογα με την δραστηριότητα που διεξάγεται, αν και οι πιο συχνές επιχειρηματικές δραστηριότητες δεν είναι τα συνέδρια, οπότε ισχύει πιο συχνά το ότι οι διερμηνείς δουλεύουν χωρίς εξοπλισμό.

Επιπλέον, πρέπει να επισημανθεί ότι και οι δικαστικοί διερμηνείς και οι επιχειρηματικοί οφείλουν να διακρίνονται από διακριτικότητα και εχεμύθεια καθώς αποκαλύπτονται συχνά, αν όχι πάντα, προσωπικά ευαίσθητα δεδομένα είτε από τον αλλοδαπό είτε από τα μέλη της επιχειρηματικής δραστηριότητας, αντίστοιχα. Στην περίπτωση της δικαστικής τα δεδομένα του κάθε φυσικού προσώπου προστατεύονται από το νόμο. Στην περίπτωση της επιχειρηματικής διερμηνείας, ειδικά όταν αφορά

συγχωνεύσεις, συμφωνίες, χρηματικά ποσά κλπ. είναι ιδιαίτερης σημασίας οι πληροφορίες να μένουν ανάμεσα στα άτομα που παρευρίσκονται στην εκάστοτε δραστηριότητα, αποφεύγοντας, με αυτόν τον τρόπο, προβλήματα με ανταγωνιστές και ίσως την χρεοκοπία της επιχείρησης.

Η ευθύνη, επίσης, είναι μεγάλη και στα δύο είδη. Οι επιπτώσεις μιας ανακριβούς απόδοσης στην περίπτωση της δικαστικής διερμηνείας ενδέχεται να είναι υψίστης σημασίας για τον πελάτη ή ακόμα και να διακυβεύεται το μέλλον του. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση της επιχειρηματικής διερμηνείας, μια ανακριβής απόδοση μπορεί να διακινδυνεύει το μέλλον και το κέρδος της επιχείρησης.

Τέλος, ένα ακόμα κοινό χαρακτηριστικό, είναι η πρόκληση που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν οι διερμηνείς όσον αφορά την προφορά των ομιλητών, αν είναι βαριά και δυσνόητη ή αν τα μέλη της εκάστοτε δραστηριότητας δεν είναι φυσικοί ομιλητές της γλώσσας που χρησιμοποιείται. Σε αυτές τις περιπτώσεις μπορεί να υπάρξουν παρανοήσεις (Lin, Chang, & Kuo, 2013 σε Murtiningsih S. R. & Ardlillah Q. F., 2021) ή ακόμη και να ακυρωθεί εν τέλει η δραστηριότητα, λόγω έλλειψης ακριβούς επικοινωνίας.

3.2 Διαφορές

Η βασικότερη διαφορά αφορά την γενικότερη κατηγορία στην οποία ανήκουν αυτά τα δύο είδη διερμηνείας. Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, η δικαστική διερμηνεία εντάσσεται στην κατηγορία της κοινοτικής διερμηνείας και πιο συγκεκριμένα στη διερμηνεία σε ενδο-κοινωνικές δομές. Σύμφωνα με τον Röchhacker (2004) αυτός ο κλάδος διερμηνείας αφορά την επικοινωνία εντός ετερόγλωσσων τμημάτων μιας πολυ-εθνικής κοινωνίας. Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται εκτός από την δικαστική διερμηνεία, η εκπαιδευτική διερμηνεία, η διερμηνεία στην υγειονομική περίθαλψη και η τηλεοπτική διερμηνεία. Η επιχειρηματική διερμηνεία, από την άλλη, μπορεί να αποτελεί κι αυτή μέρος της κοινοτικής, υπό μία έννοια, όμως εντάσσεται στη κατηγορία της διερμηνείας σε δια-κοινωνικές δομές. Σύμφωνα με τον Röchhacker (2004) αυτός ο κλάδος αφορά την επικοινωνία μεταξύ κοινοτήτων που μιλούν διαφορετικές γλώσσες. Πέρα από την επιχειρηματική, σε αυτόν την κατηγορία ανήκουν και τα εξής λοιπά είδη: η επάλληλη, η διπλωματική και η στρατιωτική (Αποστόλου, Φ., 2015).

Μια βασική διαφορά ανάμεσα στην δικαστική και επιχειρηματική διερμηνεία είναι ότι, στην περίπτωση της δικαστικής διερμηνείας, ο διερμηνέας δεν έχει γνώση του πότε θα λάβει χώρα ή πόσο θα διαρκέσει μια δίκη. Ειδικά, στην περίπτωση των αυτόφωρων, ο διερμηνέας καλείται εκείνη τη στιγμή να παρευρεθεί, δεν έχει γνώση της δίκης μέρες πριν. Επίσης, μολονότι η εκδίκαση μιας υπόθεσης δεν μπορεί να διαρκέσει πάρα πολλές ώρες, διότι κάθε μέρα δικάζονται πολλές υποθέσεις, μπορεί να διαρκέσει πολλές μέρες, μήνες ή χρόνια αν πάρει αναβολή ή χρειαστεί να παραστεί κι άλλος μάρτυρας ή στοιχεία για να κλείσει η υπόθεση. Αντίθετα, στην περίπτωση της επιχειρηματικής, ο διερμηνέας πληροφορείται λίγο καιρό πριν πότε θα διεξαχθεί η εκάστοτε επιχειρηματική δραστηριότητα, όπως την γνωρίζουν και οι οργανωτές ή τα μέλη που θα παρευρεθούν. Ίσως να μη γνωρίζει πόση ώρα θα διαρκέσει η κάθε συζήτηση γιατί εξαρτάται από τους ομιλητές τι έχουν να πουν, αλλά κατά βάση όλες οι συσκέψεις-συνεδριάσεις ή συνέδρια έχουν κάποιο συγκεκριμένο χρονικό περιθώριο. Βέβαια, στην περίπτωση συγχωνεύσεων, επενδύσεων κλπ. μπορεί να διαρκέσει μερικούς μήνες η δραστηριότητα, αλλά κάθε φορά συζητιέται κάποιο διαφορετικό θέμα που προκύπτει μέχρι να κλειστεί η συμφωνία.

Όσον αφορά την προετοιμασία των δικαστικών διερμηνέων, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, συνήθως δεν έχουν γνώση της υπόθεσης μέχρι λίγες ώρες πριν, οπότε μπορεί να μην διαβάσουν και ποτέ το δικόγραφο για να καταλάβουν σε βάθος την υπόθεση ή να έχουν χρόνο να προετοιμάσουν το λεξιλόγιο και λέξεις-κλειδιά που μπορεί να ειπωθούν. Αντίθετα, οι επιχειρηματικοί διερμηνείς μπορεί να μην ξέρουν ακριβώς τα λόγια κάθε πλευράς, αλλά γνωρίζουν ήδη τη θεματική και τι περίπου θα συζητηθεί σε κάθε επιχειρηματική δραστηριότητα. Οφείλουν, λοιπόν, να έχουν κάνει την προετοιμασία τους γύρω από το λεξιλόγιο ή ακόμα και το πολιτισμικό υπόβαθρο των δύο πλευρών, ώστε να αποφευχθούν παρεξηγήσεις και παρανοήσεις.

Σε αυτό το σημείο έγκειται και η διαφορά στο περιεχόμενο των διερμηνειών. Τα θέματα που συζητιούνται κατά την επιχειρηματική διερμηνεία αφορούν κατά βάση τον τουρισμό και την αναψυχή, τις τέχνες, τις διαπραγματεύσεις σχετικά με ευρεσιτεχνίες, τις κυβερνητικές αποστολές κλπ. (Mikkelsen H., 2012). Αντίθετα, στην δικαστική διερμηνεία αφορούν πάντα νομικές υποθέσεις και υπάρχει κάποιος που κατηγορείται και κρίνεται το μέλλον του.

Επίσης, κατά τη διάρκεια μερικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων (πχ. συνέδριο, συσκέψεις κλπ.) υπάρχει και βοηθητικό υλικό, π.χ. παρουσίαση PowerPoint, από τον ομιλητή που λειτουργεί ως βοήθημα για τον διερμηνέα κατά τη διάρκεια της διερμηνείας. Αντίθετα, στο δικαστήριο ο διερμηνέας δεν έχει κανένα τέτοιο βοήθημα.

Επιπλέον, στη δικαστική διερμηνεία, τα άτομα που χρειάζονται διερμηνεία είναι κυρίως μετανάστες ή πρόσφυγες όλων των ηλικιών, οι οποίοι είτε εισήλθαν προσφάτως στη χώρα, είτε διαμένουν στη χώρα υποδοχής για χρόνια, αλλά δεν είναι σε θέση να χειριστούν την επίσημη γλώσσα του κράτους-υποδοχής με ευχέρεια. Οι άνθρωποι αυτοί αρκετές φορές διαπνέονται από τον φόβο και την αβεβαιότητα ή είναι αγράμματοι. Επομένως, ο λόγος τους δεν είναι τόσο επιτηδευμένος και χαρακτηρίζεται συχνά από έλλειψη ειρμού ή συνοχής εν αντιθέσει προς τους ομιλητές συνεδρίων οι οποίοι έχουν προετοιμάσει τα κείμενά τους εκ των προτέρων (Πετροχείλου Μ., 2008 όπως παρατίθεται σε Αποστόλου Φ, 2015). Αντίθετα, στην περίπτωση της επιχειρηματικής διερμηνείας οι ομιλητές είναι συνήθως άνθρωποι του κλάδου που έχουν γνώσεις και υψηλό μορφωτικό επίπεδο και η ομιλία τους διακρίνεται από ευφράδεια και ευγλωττία.

Τέλος, όσον αφορά την αμοιβή στην Ελλάδα, αυτή των δικαστικών διερμηνέων είναι εξαιρετικά χαμηλή και επίσης παρατηρούνται μεγάλες καθυστερήσεις στην απόδοση των δεδουλευμένων (Αποστόλου Φ., 2015). Αντίθετα, η αμοιβή του επιχειρηματικού διερμηνέα είναι πιο άμεση, ενώ αν είναι διερμηνέας σταθερός σε κάποια επιχείρηση τότε λαμβάνει κανονικό μισθό, οπότε οι απολαβές γίνονται σταθερά στις αρχές κάθε μήνα. Επιπλέον, η αμοιβή είναι μεγαλύτερη, σε κάθε περίπτωση, από αυτήν των δικαστικών διερμηνέων. Ένας επιχειρηματικός διερμηνέας μπορεί να ζήσει από αυτή τη δουλειά, ενώ για τον δικαστικό είναι σαν δεύτερη απασχόληση.

Επίλογος

Διαπιστώνεται ότι ο στόχος, λοιπόν, είναι και στις δύο περιπτώσεις η επίτευξη επικοινωνίας μεταξύ ανθρώπων διαφορετικών εθνοτήτων. Όμως, και οι δυο κλάδοι δεν είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένοι, ειδικότερα στην Ελλάδα, αλλά τουλάχιστον τα τελευταία χρόνια γίνονται προσπάθειες αναγνώρισης της ανάγκης επαγγελματιών διερμηνέων κι όχι απλά κάποιου που γνωρίζει τις γλώσσες που θα χρειαστούν για την κάθε υπηρεσία διερμηνείας. Ειδικά η διερμηνεία στον κλάδο της επιχειρήσεων φαίνεται να αναπτύσσεται γρηγορότερα και να έχει καλύτερες απολαβές και μέλλον. Ωστόσο, το έργο που προσφέρουν οι δικαστικοί διερμηνείς είναι αξιοσημείωτο. Αν δεν υπήρχαν, θα καταπατούνταν τα προσωπικά δικαιώματα κάθε ατόμου. Επομένως, οφείλουμε να αναγνωρίσουμε τη σημαντικότητα και των δύο υπηρεσιών διερμηνείας και τα πλεονεκτήματα και οφέλη που προσφέρουν στην κοινωνία αλλά και στον επαγγελματικό κλάδο.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

Ελληνικές:

Αμπντέλ-Νουρ, Α. (2017). *Σχολιασμός Διερμηνείας με ιδιαίτερη έμφαση στην κοινοτική διερμηνεία στο πλαίσιο της πρακτικής άσκησης της Κατεύθυνσης Διερμηνείας του ΔΠΜΣ Διερμηνείας & Μετάφρασης*. Διπλωματική Εργασία: ΑΠΘ, Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας. Διαθέσιμο στο: <http://ikee.lib.auth.gr/record/294906/files/GRI-2017-20504.pdf>

Αποστόλου, Φ. (2015). *Η μετάφραση και η διερμηνεία για δημόσιες υπηρεσίες στην Ελλάδα-Γλωσσάριο όρων διερμηνείας*. [ηλεκτρ. βιβλ.] Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Κεφ. 6. Διαθέσιμο στο: <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/961>

Βλαχόπουλος, Σ. (2014). *Δικαστηριακή Διερμηνεία στην Ελλάδα. Καταγραφή και αξιολόγηση της πραγματικότητας*. ΤΕΙ Ηπείρου, Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων. Διαθέσιμο στο: <https://peempip.gr/wp-content/uploads/2018/07/Βλαχόπουλος-Full.pdf>

Βλαχόπουλος, Σ. (2016). *Κοινοτική Διερμηνεία στην Ελλάδα. Κτίζοντας το μέλλον*. ΤΕΙ Ηπείρου, Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων. International Journal of Language, Translation and Intercultural Communication. Διαθέσιμο στο: <https://docplayer.gr/34430879-Koinotiki-diermineia-stin-ellada-ktizontas-to-mellon-community-interpreting-in-greece-building-the-future.html>

Δικαστηριακή Διερμηνεία και Νομική Μετάφραση στην Κύπρο. (2017). Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Διαθέσιμο στο: https://ec.europa.eu/cyprus/events/20171101_el

Δογορίτη, Ε. & Βυζάς, Θ. (2014). *Η Δικαστηριακή Διερμηνεία σε Ελληνικό και Διεθνές Επίπεδο: Εξελίξεις και Προοπτικές*. Τ.Ε.Ι. Ηπείρου, Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας, Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων. Διαθέσιμο στο: <https://epublishing.ekt.gr/sites/ektpublishing/files/ebooks/%CE%94%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%81%CE%AF%CF%84%CE%B7-Full.pdf>

Ξενόγλωσσες:

Benefits and Challenges of Business Interpretation. (2018). ICD Translation.
<http://icdtranslation.com/benefits-challenges-business-interpretation/>

Chroma, M. (2008). *Semantic and Legal Interpretation: Two Approaches to Legal Translation.* Language, Culture and the Law. pp. 303-316. ResearchGate.
https://www.researchgate.net/publication/236213397_Semantic_and_Legal_Interpretation_Two_Approaches_to_Legal_Translation

Fu, Y. (2018). *Requirements on Business Interpreters.* ResearchGate.
https://www.researchgate.net/publication/329309424_Requirements_on_Business_Interpreter

Jacobsen, B. (2007). *Pragmatic Meaning in Court Interpreting: An empirical study of additions in consecutively interpreted question-answer dialogues.* ResearchGate.
https://www.researchgate.net/publication/276914078_Pragmatic_Meaning_in_Court_Interpreting_An_Empirical_Study_of_Additions_in_Consecutively-Interpreted_Question-Answer_Dialogues

Korpala, P. (2021). *Stress experienced by Polish sworn translators and interpreters.*

Morris, R. (2014). *The Moral Dilemmas of Court Interpreting.* ResearchGate.
https://www.researchgate.net/publication/248768907_The_Moral_Dilemmas_of_Court_Interpreting

Murtiningsih, S. R. & Ardlillah, Q. F. (2021). *Investigating Students' Challenges and Strategies When Interpreting.* ResearchGate.
https://www.researchgate.net/publication/348902175_Investigating_Students'_Challenges_and_Strategies_When_Interpreting

Perspectives. Vol 29, pp. 554-571. Taylor & Francis Online.
<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/0907676X.2021.1889004>

The Duties of an International Business Interpreter. (2018). Chang-Castillo and Associates. <https://ccalanguagesolutions.com/the-duties-of-an-international-business-interpreter/>

Top Characteristics of Effective Business Interpreting. (2020). Day Translations Blog.
<https://www.daytranslations.com/blog/effective-business-interpreting/>

Vigier-Moreno, F. J. (2020). *Let's Strike a Deal! Meeting the Challenge of Undergraduate Business Interpreting Training*. ResearchGate. https://www.researchgate.net/publication/347948290_Let%27s_Strike_a_Deal_Meeting_the_Challenge_of_Undergraduate_Business_Interpreting_Training

What is Business Interpreting? (2020). Legal Translations. <https://legal-translations.com.au/what-is-business-interpreting/>

Yunyan, Z. & Shan, G. (2020). *Application of the Interpretive Theory of Translation to Business Interpretation*. ResearchGate. https://www.researchgate.net/publication/340946570_Application_of_the_Interpretive_Theory_of_Translation_to_Business_Interpretation